

## Tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh đối với công tác văn hóa, văn nghệ trên địa bàn Thành phố

Ngày nhận bài: 28/09/2024 | Ngày phản biện: 30/09/2024 | Ngày xuất bản: 22/10/2024

**Tác giả:** Hà Quốc Cường (Nhà hát Kịch Thành phố Hồ Chí Minh)

**Tóm tắt:** Nhận thức được tầm quan trọng của công tác văn hóa, văn nghệ, trong những năm qua, Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh đã quan tâm lãnh đạo công tác này, qua đó đạt được một số kết quả khá quan trọng, đóng góp vào sự phát triển chung về kinh tế - văn hóa - xã hội của Thành phố. Trên cơ sở phân tích thực trạng lãnh đạo công tác văn hóa, văn nghệ của Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, bài viết đề xuất một số giải pháp giúp tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy đối với công tác này trong thời gian tới.

1. Trong bối cảnh tình hình thế giới diễn biến ngày càng phức tạp, quá trình hội nhập văn hóa ngày càng sâu rộng, ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển văn học, nghệ thuật của cả nước nói chung và thành phố nói riêng, với quan điểm "Phát triển văn hóa thành phố theo hướng văn minh, giữ gìn, phát huy bản sắc dân tộc và các giá trị tinh thần mang nét đặc trưng của nhân dân thành phố... định hướng, hỗ trợ sáng tác các tác phẩm văn học, nghệ thuật tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, giàu tính nhân văn; không ngừng nâng cao đời sống văn hóa của Nhân dân"<sup>(1)</sup> của Đảng bộ, chính quyền thành phố đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, tạo môi trường thuận lợi để văn học, nghệ thuật tại Thành phố Hồ Chí Minh ngày càng phát triển phong phú, năng động, sáng tạo và đạt được những thành quả đáng khích lệ.

Trên cơ sở cụ thể hóa Nghị quyết số 23-NQ/TW ngày 16/6/2008 của Bộ Chính trị (khóa X) về tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới, Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh đã ban hành Chương trình hành động số 45-CTrHĐ/TU ngày 23 tháng 12 năm 2008 về thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW của Bộ Chính trị. Ban Thường vụ Thành ủy đã chỉ đạo Ban Tuyên giáo Thành ủy chủ trì,

phối hợp Ban cán sự đảng Ủy ban nhân dân thành phố, lãnh đạo xây dựng chương trình, kế hoạch tổ chức thực hiện, có phân công trách nhiệm và kiểm tra, giám sát, chỉ đạo, đôn đốc, kiểm tra các quận, huyện và các đơn vị, tổ chức đảng có chức năng, nhiệm vụ liên quan để hướng dẫn, theo dõi trong việc triển khai thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW và Chương trình hành động số 45-CTrHĐ/TU.

Trên cơ sở sự lãnh đạo, chỉ đạo của Thành ủy, UBND Thành phố đã chỉ đạo Sở Văn hóa và Thể thao phối hợp các quận, huyện chỉ đạo các Phòng Văn hóa Thông tin, Trung tâm Văn hóa, Trung tâm Thể dục Thể thao, Trung tâm Văn hóa - Thể thao quận, huyện đẩy mạnh các hoạt động văn hóa, nghệ thuật, tuyên truyền, cổ động, triển lãm phục vụ các ngày lễ, kỷ niệm hay các chuyên đề vào những đợt cao điểm, từ đó phát huy hiệu quả hoạt động của các thiết chế văn hóa, thể thao và phục vụ nhu cầu thụ hưởng văn học, nghệ thuật của Nhân dân. Các đơn vị nghệ thuật, các Hội văn học, nghệ thuật tập trung hoạt động sáng tác, dàn dựng theo định hướng và trọng tâm từng nhiệm vụ chính trị, chú trọng sáng tác mới.

Thành ủy luôn quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo cơ quan truyền thông, báo chí tập trung thông tin, tuyên truyền về tầm quan trọng, ý nghĩa, mục tiêu và tác động của Nghị quyết số 23-NQ/TW và Chương trình hành động số 45-CTrHĐ/TU đến sự phát triển kinh tế - văn hóa - xã hội của thành phố; các quan điểm, chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước liên quan đến công tác văn hóa, văn nghệ; vai trò, trách nhiệm của các cấp ủy, của người đứng đầu cơ quan hành chính các cấp, người đứng đầu các tổ chức chính trị - xã hội đối với việc triển khai thực hiện Nghị quyết và Chương trình hành động đến cơ sở.

Tăng cường chỉ đạo công tác phối hợp chặt chẽ, thường xuyên giữa các cơ quan thông tin tuyên truyền, truyền thông của thành phố với các quận, huyện để làm tốt công tác tuyên truyền, cổ động phục vụ có hiệu quả việc thực hiện Nghị quyết và Chương trình hành động tại cơ sở. Phát huy cao độ các phương tiện thông tin truyền thông ở cơ sở như: Bản tin của 24 quận, huyện, trạm thông tin các ấp...nhằm cập nhật thông tin đến từng người dân về Nghị quyết và Chương trình hành động.

Hàng năm, Sở Văn hóa và Thể thao cũng tổ chức các lớp bồi dưỡng, đào tạo đội ngũ cán bộ các cấp, Ban vận động Ấp văn hóa, Khu phố văn hóa, cơ quan, đơn vị, doanh

nghiệp văn hóa về việc tuyên truyền Nghị quyết và Chương trình hành động để cập nhật và nâng cao trình độ nhận thức, kỹ năng tổ chức thực hiện trong nhân dân.

Trên cơ sở sự lãnh đạo của Thành ủy, UBND Thành phố đã chỉ đạo các cơ quan chức năng tập trung xây dựng tham mưu, ban hành nhiều chính sách gắn với thực tiễn hoạt động trên lĩnh vực văn học, nghệ thuật, góp phần hiệu quả trong việc tháo gỡ khó khăn, vướng mắc của ngành; đồng thời, xây dựng nhiều kế hoạch, chương trình, hướng đến phát triển các hoạt động sự nghiệp, hình thành nhiều thương hiệu văn hóa có uy tín trên địa bàn thành phố.

Tập trung tham mưu, thực hiện có hiệu quả các Đề án trọng tâm mà Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ XI đã đề ra, chẳng hạn như: Đề án Chiến lược phát triển ngành văn hóa Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2035; Chiến lược phát triển ngành Công nghiệp văn hóa thành phố giai đoạn 2020-2030" trong đó tập trung các lĩnh vực nghệ thuật biểu diễn, thời trang và điện ảnh; Đề án nâng cao chất lượng, phát hiện, bồi dưỡng nguồn nhân lực lĩnh vực văn hoá nghệ thuật, thể dục thể thao của thành phố; Đề án Tổ chức lễ hội và sự kiện Thành phố Hồ Chí Minh giai đoạn từ 2020-2030; Đề án khoa học "Nghiên cứu đề xuất giải pháp khuyến khích các nguồn lực xã hội trong lĩnh vực văn hóa nghệ thuật trên địa bàn Thành phố Hồ Chí Minh, giai đoạn 2021 - 2035"; Đề án về định mức khen thưởng đặc thù đối với các hoạt động văn học nghệ thuật trên địa bàn thành phố nhằm khuyến khích sức sáng tạo, đãi ngộ xứng đáng đối với các văn nghệ sĩ đạt những thành tích xuất sắc; tập trung nghiên cứu xây dựng "Đề án công nhận Nghệ thuật sân khấu Cải lương là di sản văn hoá phi vật thể Quốc gia".

Hằng năm, Thành ủy đã chỉ đạo các cấp ủy trực thuộc tổ chức thực hiện công tác sơ, tổng kết đánh giá việc thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW và Chương trình hành động số 45-CrHĐ/TU gắn với nội dung sơ, tổng kết công tác xây dựng Đảng của đơn vị. Trong đó, có gắn kết các nội dung của Nghị quyết với việc kiểm điểm, đánh giá kết quả hoạt động của cả nhiệm kỳ Đại hội và Chương trình hành động của từng cấp ủy đơn vị. Phát huy vai trò cơ quan quản lý nhà nước, đồng thời nâng cao tinh thần trách nhiệm, tính tự chủ của các đơn vị trực thuộc, các tổ chức, cá nhân hoạt động văn hóa, nghệ thuật. Quá trình triển khai thực hiện Nghị quyết và Chương trình hành động đã góp phần tích cực trong đổi mới tư duy, phương thức lãnh đạo, quản lý; phát huy sự

năng động, sáng tạo của đội ngũ cán bộ văn hóa trong nâng cao hiệu quả hoạt động.

Nhờ sự quan tâm, lãnh đạo, chỉ đạo của Thành ủy đối với công tác văn hóa, văn nghệ mà các đề án và cơ chế bảo tồn, truyền bá các loại hình văn học, nghệ thuật cổ truyền đang tiếp tục được quan tâm triển khai thực hiện. Nhiều công trình văn hóa, nghệ thuật trong 15 năm qua luôn nhận được sự quan tâm đầu tư của thành phố. Các cơ quan báo chí, xuất bản, phát thanh, truyền hình trên địa bàn thành phố đã có sự phối hợp tốt với Liên hiệp các Hội Văn học, nghệ thuật và các hội văn học, nghệ thuật chuyên ngành trong việc quảng bá các tác phẩm văn học, nghệ thuật.

Bên cạnh những kết quả tích cực đạt được, công tác văn hóa, văn học, nghệ thuật vẫn chưa được một số cấp ủy đảng, chính quyền nhận thức và quan tâm một cách đầy đủ, tương xứng. Sự quan tâm đối với chủ trương, chính sách, về đầu tư kinh phí, ngân sách, thiết chế văn hóa cho lĩnh vực văn học, nghệ thuật, hoạt động đầu tư sáng tác, dàn dựng, quảng bá văn học nghệ thuật chưa đúng tầm và đúng mức. Một số cấp ủy chưa coi trọng và hiểu biết chưa đầy đủ về vai trò, tính đặc thù của văn hóa, văn nghệ, còn coi nặng kinh tế, xem nhẹ văn hóa, văn nghệ, nên ban hành nghị quyết lãnh đạo chưa sát, trúng, chậm đổi mới về phương thức lãnh đạo. Hoạt động của một bộ phận cán bộ thực hiện nhiệm vụ về văn hóa, nghệ thuật và một số văn nghệ sĩ chưa có chiều sâu.

Một số chủ trương, chính sách đối với văn hóa, văn nghệ và văn nghệ sĩ đã lạc hậu, nhưng chậm được sửa đổi, chưa tạo được sức hút, "giữ chân" các tài năng. Công tác phát hiện các tài năng trẻ để đưa vào nguồn đào tạo, bồi dưỡng còn hạn chế. Công tác đào tạo đội ngũ văn nghệ sĩ còn nhiều bất cập nhất là những bộ môn truyền thống.

Chưa có cơ chế, chính sách khuyến khích hữu hiệu để thu hút các nguồn lực xã hội đầu tư để phát triển văn hóa, văn học, nghệ thuật. Công tác quản lý nhà nước trên lĩnh vực văn hóa, nghệ thuật có mặt còn hạn chế, chưa chặt chẽ, thiếu hậu kiểm. Việc chấn chỉnh, khắc phục những lệch lạc, sai sót trong hoạt động biểu diễn nghệ thuật, trình diễn có lúc chưa kịp thời, những hoạt động biến tướng chậm bị phát hiện. Một bộ phận cán bộ tham mưu, quản lý chưa có chuyên môn sâu về văn học, nghệ thuật nên hiệu quả lãnh đạo, quản lý còn thấp.

Một số hội văn học, nghệ thuật chậm đổi mới nội dung và phương thức hoạt động, chưa bắt kịp xu thế của thời đại. Công tác phối hợp với các địa phương, đơn vị, tổ chức chính trị - xã hội trong giới thiệu, quảng bá tác phẩm văn học, nghệ thuật còn hạn chế. Nhiều bất cập trong việc tập hợp và phát huy tiềm năng của đội ngũ văn nghệ sĩ, nhất là văn nghệ sĩ trẻ. Công tác quan tâm bồi dưỡng, kết nạp vào Đoàn, vào Đảng những văn nghệ sĩ trẻ tuổi gặp nhiều khó khăn, vướng mắc.

**2. Để tăng cường sự lãnh đạo của Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh đối với công tác văn hóa, văn nghệ trong thời gian tới, cần quan tâm thực hiện đồng bộ một số giải pháp cơ bản sau:**

Một là, tăng cường tạo sự thống nhất nhận thức tư tưởng chính trị và hành động của cán bộ, đảng viên trong Đảng bộ Thành phố, đội ngũ văn nghệ sĩ và các tầng lớp nhân dân, nhất là người đứng đầu cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ lãnh đạo, quản lý về vị trí, vai trò và tầm quan trọng của công tác văn hóa, văn nghệ trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, mà cụ thể là việc thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW của Bộ Chính trị, Kết luận số 84-KL/TW, ngày 21/6/2024 của Bộ Chính trị tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW của Bộ Chính trị khóa X về “tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới” và Chương trình hành động số 45-CTrHĐ/TU của Thành ủy Thành phố về thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW của Bộ Chính trị; góp phần thúc đẩy việc thực hiện thắng lợi các mục tiêu, nhiệm vụ Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII đề ra trên lĩnh vực văn hóa, văn học, nghệ thuật. Tiếp tục đẩy mạnh công tác tuyên truyền Nghị quyết số 23-NQ/TW, Chương trình hành động số 45-CTr/TU và các kết luận, chỉ thị, văn bản chỉ đạo của Trung ương có liên quan đến hoạt động văn học, nghệ thuật. Triển khai việc nghiên cứu xây dựng và tổ chức thực hiện có kết quả “Đề án phát triển văn học nghệ thuật Thành phố Hồ Chí Minh đến năm 2030, định hướng đến năm 2035”.

Hai là, quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ, lãnh đạo, quản lý, tham mưu trong lĩnh vực văn học, nghệ thuật bảo đảm đủ tiêu chuẩn, điều kiện, có uy tín, phẩm chất đạo đức, vững về năng lực chuyên môn; xây dựng đội ngũ văn nghệ sĩ, tổ chức, bộ máy, lãnh đạo các hội văn học, nghệ thuật và liên hiệp hội. Nâng cao năng lực, trình độ lãnh đạo, quản lý của các cấp ủy Đảng, chính quyền về văn học, nghệ thuật; sắp xếp, củng cố tổ chức theo hướng nâng cao năng lực lãnh đạo của các đơn vị sự nghiệp trên lĩnh vực

văn hóa nghệ thuật; xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng, quy hoạch cán bộ đáp ứng nhu cầu nâng cao hiệu quả hoạt động văn học nghệ thuật, hàng năm đưa kế hoạch phát triển văn học nghệ thuật vào kế hoạch phát triển của thành phố.

Ngoài ra, xây dựng các chính sách bồi dưỡng, thu hút nhân tài và chăm lo đãi ngộ đối với đội ngũ văn nghệ sĩ, tạo điều kiện để phát huy vai trò, trách nhiệm đem tài năng, sức sáng tạo, gắn bó và cống hiến lâu dài vào sự nghiệp xây dựng và phát triển địa phương.

Ba là, tập trung công tác củng cố, sắp xếp, hoàn thiện các thiết chế văn hóa, bảo đảm cơ sở vật chất cho hoạt động văn học, nghệ thuật; đẩy nhanh thực hiện xây dựng cơ sở hạ tầng đồng bộ phục vụ hoạt động phát triển văn hóa, chú trọng đầu tư các công trình trọng điểm về văn hoá nghệ thuật; tiếp tục đẩy mạnh chủ trương xã hội hóa trong hoạt động văn hóa, nghệ thuật...

Tiếp tục quan tâm xây dựng và phát triển phong trào văn nghệ quần chúng; tăng cường giáo dục nâng cao nhận thức thẩm mỹ của công chúng trong hưởng thụ văn học, nghệ thuật, góp phần xây dựng môi trường văn hóa, văn nghệ lành mạnh, tiến bộ; triển khai tổ chức thực hiện đồng bộ các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng phong trào "Toàn dân đoàn kết xây dựng đời sống văn hóa" gắn với các cuộc vận động và các phong trào khác để xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh. Tham mưu, đề xuất đẩy nhanh công tác đầu tư xây dựng các thiết chế văn hóa của thành phố.

Bốn là, tăng cường quản lý hoạt động báo chí, xuất bản, văn hóa, văn nghệ, giáo dục và định hướng hưởng thụ văn hóa lành mạnh, đặc biệt là thanh thiếu niên. Có giải pháp hiệu quả trong quản lý hoạt động văn hóa trên môi trường mạng; tăng cường các biện pháp chế tài đối với những hành vi, sản phẩm vi phạm pháp luật về hoạt động văn hóa. Thường xuyên tổ chức thanh tra, kiểm tra các hoạt động kinh doanh dịch vụ văn hóa, xử lý nghiêm các hành vi vi phạm theo quy định của pháp luật. Chủ động đấu tranh các loại văn hóa phẩm độc hại; phòng chống các biểu hiện suy thoái về tư tưởng đạo đức, sự chống phá của các thế lực thù địch trên lĩnh vực tư tưởng văn hóa. Củng cố hành lang pháp lý nhằm quyết liệt ngăn chặn, đẩy lùi và xử lý nghiêm các hoạt động sáng tác, các chương trình truyền hình, gameshow... truyền bá những sản phẩm văn học, nghệ thuật có nội dung, tư tưởng tiêu cực.

Năm là, cần có chủ trương, chính sách cụ thể hóa quan điểm văn hóa phải được đặt ngang hàng và phát triển hài hòa với kinh tế, chính trị, xã hội, dành sự quan tâm, nguồn lực đầu tư cho văn hóa, văn nghệ tương xứng, thực chất. Trọng tâm là chuẩn bị tổng kết 50 năm nền văn hóa, văn nghệ nước nhà sau Giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Quan tâm đề xuất cơ chế theo hướng tạo sự thuận lợi, động viên đội ngũ làm công tác Hội, về hoạt động của tổ chức Hội đảm bảo theo kịp thực tiễn vận động của văn học, nghệ thuật, tạo điều kiện và phát huy cao nhất vai trò của các Hội văn học, nghệ thuật. Đẩy mạnh hoạt động liên kết vùng, liên kết các địa phương, các ngành, đơn vị, nhằm phát huy nguồn lực, tăng cường trao đổi, giao lưu, học tập góp phần đa dạng hóa các hoạt động văn học, nghệ thuật. Chủ động phát huy vai trò phản biện xã hội, tư vấn cho Đảng, Nhà nước những vấn đề quan trọng liên quan đến sự nghiệp phát triển văn học, nghệ thuật; làm tốt vai trò cầu nối giữa đội ngũ văn nghệ sĩ trên địa bàn với Đảng và Nhà nước; thực hiện Chiến lược phát triển văn hóa Việt Nam đến năm 2030..../.

## **Tài liệu tham khảo**

(1) Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh, Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025, Thành phố Hồ Chí Minh, 2020.

## **TÀI LIỆU THAM KHẢO**

1. Bộ Chính trị, Nghị quyết số 23-NQ/TW ngày 16/6/2008 của về tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới.
2. Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, Chương trình hành động số 45-CTrHĐ/TU ngày 23 tháng 12 năm 2008 về thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW ngày 16 tháng 6 năm 2008 của Bộ Chính trị (khóa X) về tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới.
3. Đảng bộ Thành phố Hồ Chí Minh, Văn kiện Đại hội đại biểu Đảng bộ thành phố Hồ Chí Minh lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025, Thành phố Hồ Chí Minh, 2020.
4. Thành ủy Thành phố Hồ Chí Minh, Báo cáo Kết quả 15 năm thực hiện Nghị quyết số 23-NQ/TW ngày 16 tháng 6 năm 2008 của Bộ Chính trị (khóa X) về tiếp tục xây dựng và phát triển văn học, nghệ thuật trong thời kỳ mới và Chương trình hành động số 45-CTrHĐ/TU ngày 23 tháng 12 năm 2008 của Ban Thường vụ Thành ủy về thực hiện, Thành phố Hồ Chí Minh, tháng 10-2024.